

JÄLIT

JULSPECIAL DECEMBER 2023

JULRIM
Rimligt!

MUSIK
Åländsk
julmusik

JULKORT
Skicka ett
du med!

RUNKMAT
Ett
alternativt
julbord

Runkmatsnack och julhälsningar

Julen är här, ifall någon missat, och det innebär en del saker. Julhälsningar är en av dem.

I lokaltidningarna får redaktionellt material flytta på sig för att ge plats åt "God Jul & Gott Nytt År Önskar"-hälsningar från företag och privatpersoner, posten kämpar så att svetten lackar med julkort som ska skickas över kommungränserna och på julafton ger **Kalle Anka** och hans vänner den mest välkända julhälsningen av dem alla.

Vi på Jålit vill inte vara sämre, och har därför tagit fram denna julspecial: en hälsning till alla er där ute som har lite tid att slå ihjäl under mellandagarna.

En annan sak som hör julen till är julbord. Men i de kärva tider vi lever i är dyra åt tills du spy-julbord inte högst upp på de flestas prioriteringslista. Istället kanske man får dra ned på kråset och skjuta på 40-rättersbordet.

Vill man ta sparatet till det extrema kan man köra på ett runkmatsjulbord, något vi skriver om på sida fyra.

För den som är obekant med konceptet för ordet "runkmat" förmodligen in tankarna på ett helt annat ämne än mat. Men runkmat anspelar inte på något sexuellt, utan kan i sin enkelhet beskrivas som billig mat som ser ut som skit men som smakar förvånansvärt bra.

Runkmat är också betydligt mer än bara billig halvfabrikat. Som en fellow runkmatsfantast beskrev det: "Runkmat är känslor som för en tillbaka till barndomen. Kvällar där ensamstående mammor jobbade sent eller den där helgen i månaden du tvingades vara hos din pappa med tomt kylskåp. Eller bara känslan av makt att kunna mätta sig själv."

Att kåka runkmat är alltså inte synonymt med att vara en slapp eller sämre människa. Det handlar mer om den trygghetskänsla som infinner sig då man lyfter på mikroloket och doften får minnena från barndomen att slå tillbaka med full kraft.

Jag minns att jag som barn åt kopiösa mängder runkmat, långt innan jag visste att det var runkmat jag åt. Det var mikroplättar med sprutgrädde och BOB Squeezy hallonsylt, mikrad makaronilåda i plastbunke och Billys pan-pizza som built this body, kan man säga. Eneuros köttpiroger med ost och ketchup, en riktig runkmatsklassiker som jag ofta värmdde i mikron som liten, återkommer jag fortfarande till ibland. Samma sak med tomatssoppa på tetra, även om det är lite mer åt det lyxiga hållet (i runkmatsmått mätta).

Att ersätta det traditionella julbordet med ett bestående av endast runkmat, som föreslås på sida fyra, är inget jag själv känner mig manad att testa. Men att inkorporera en färdiglagad potatislåda här eller några mikrotinade frysköttbullar där är inget annat än tidseffektivt och prisvärt. Gott? Ja, jo, det kan diskuteras.

Hur billigt och simpelt runkmat än är som koncept är det i särklass mest fascinerande dess förmåga att föra människor samman: Runkmat är något generationsöverskridande.

Praktexempel: jag om min vän, två generationer med tio års ålderskillnad och helt olika livserfarenheter, delar våra olikheter till trots samma runkmatsspeglade barndom. Med andra ord: tiden den går, men runkmaten består.

Julhälsningar,
Angelina Eklund
Chefredaktör och ansvarig utgivare,
Jålit

INNEHÅLL

Åländska jullåtar **sid 3**

"Runkmat built this body" **sid 4**

Nöjesguide - maxa julen **sid 5**

Rim och ingen reson **sid 6**

Galet bra julkort **sid 7**

Illustration Klara Karlsson

Jålit

Chefredaktör och ansvarig utgivare Angelina Eklund, angelina.eklund@jalit.ax

Grafisk form Angelina Eklund

Medverkande i detta nummer Anna Johansson, Klara Karlsson

Framsida Angelina Eklund

E-post info@jalit.ax

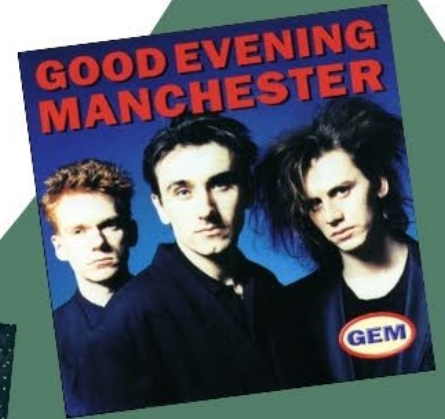
Axgansk julmusik

- Lyssna åländskt i jul!

Text Angelina Eklund

Trött på Mariah Carrey och Wham? Lyssna axganskt istället! Jålit listar nio lokalproducerade jullåtar du kan lyssna på med goft samvete i jul.

Good Evening Manchester - Home By Christmas (1991)

Markus Helander - Julkortet (2017)

Ramona Nordberg - När julen hälsar på (2019)

Tony Wikström - Jag firar jul på Gran Canaria (1996)

Lasse & Maria Fredrikson - En mycket speciell jul (?)

Harriet Lundell och Greta Sundström - Julutsoparvisor (2002)

Chorus Nota Bene - Vinterpsalm Från Åland (2007)

Torp - Zombie Night, Unholy Night (2022)

Torp - For Whom the Jingle Bell Tolls (2018)

Runkmatsjulbord

- "Runkmat built this body"

Några munnar glögg för mycket? Pan pizzan är ditt bakfulla jags bästa vän.

Glömt att beställa julskinka i år? Vidbränt potatislådan? Sjarvat bort receptet på mammas köttbullar? Skit i allt vad traditionellt julbord heter och kör på runkmatsjulbord i år. Billigt, enkelt och, eh... ja, billigt!

Text och julbord Angelina Eklund

Mikrohamburgare - runkmats moder.

Starta julaftonsmorgon med tomtens favorit - korvgröt.

Ingen jul utan Saarioinens perunalaatikko.

Skippa mecket med julskinka och kör på skivad lördagskorv istället.

Så någon efterrätt? Hit med en bunke vispgröt, tack.

Julstressa för all del, men glöm inte det goda julelet!

Visst kan man göra som alla andra och ha inlagd sill på julbordet. Eller så har man mikrad kallröktlaxsoppa.

Vad är väl en skål nystekta, hemlagade köttbullar? HK:s mormors mikrade går lika bra.

Nöjesguide:

Det händer i mellandagarna

Vad hittar du på i mellandagarna? Nedan följer ett urval från den åländska nöjesfronten.

Söndag 24 December JULAFTON

Dinos Bar & Grill: Traditionsenlig julfest. Dj Alex sköter musiken.

Måndag 25 december JULDAGEN

Dinos Bar & Grill: Karaoke med Roy Smeds.

Arken Nattklubb: Gubbyllan öppen. Dj Mattex och dj Timmy styr musiken.

Pub Bastun: Technokväll med dj Pernie.

Indigo: Calypso och stora baren öppen. Dj Nils och dj Janne håller igång dansgolvet.

Pub Frans: Öppet

Torsdag 28 december

Indigo Restaurang & Bar: Akustisk spelning på Calypsos övre våning med Bromander. Efter spelningen dj:ar Bromander och dj Simon indierock.

Fredag 29 december

Kino Nightclub: SnuskLördag. Epadunk för hela slanten.

Söndag 31 december NYÅRSAFTON

Arken Nattklubb: Nyårsfest med dj Simolin.

Indigo Restaurang & Bar: Calypso öppet, dj Nils och dj Simon står för musiken.

Dinos Bar & Grill: Öppet.

Pub Frans: Öppet.

Park Restaurang & Bar: Öppet.

KLARA KARLSSON

Julklappsrim

Text och illustration Anna Johansson

Fredagskvällen kommer krypande
Vinden viner, decemberkylan nypande

Ett varmt bad är det enda som lockar
För både dig och dina lockar

I den gråfinska vintern behövs en klick
glitter
Du tittar ner från badkarskanten där du
sitter

Från radion spelar Zara Larssons Lush
Life
Du ställer dig i badkaret och sätter på din
Dusch

Du rör omkring i vattnet, skapar en tromb
Lossar från sitt väldoftande paket en...

Vad kom först, hönan eller ägget?
Oavsett är frukostens höjdpunkt smörgåspålägget

Vill du ha ditt ägg hård- eller löskokt?
Spelar ingen roll så länge salmonella inte är ett hot

Frukostbordet glimma med sina pokaler i miniatyr
Tävlingen vunnit i grenen "Rekordsnabbt kokta ägg",
frukostens martyr

Morgonmålet ger energi för din kropp
Skalen ligger kvar i din julklapp, en vacker...

Vi alla bojkottar väl landet i öst?

Efter en dag av aktivism behövs trots detta, en slurk för att
släcka din törst

Potatisens ädlaste tillstånd
Shaken not Stirred, som Bond

Med apelsin, väldoftande som en DIOr, blir det en
screwdriver
För mycket av det och du drunknar i glaset, Holy Diver

Minnesluckor, ja ABSOLUT
Snip, snap, snut så var sagan slut

Jålits julkort

Julkort av Angelina Eklund

MMM... JULKORT. SKICKA ETT DU OCKSÅ!

Det passivt aggressiva julkortet

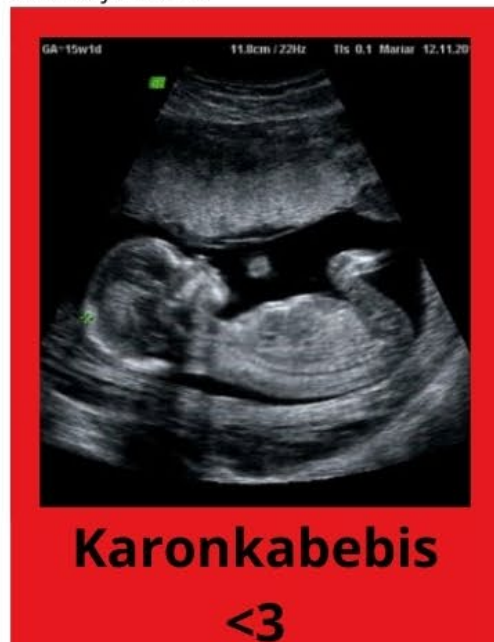
Sista minuten-julkortet

Jag är berusad med tillgång till MS Paint-julkortet

04:orns studentkryssning, åtta månader senare-julkortet

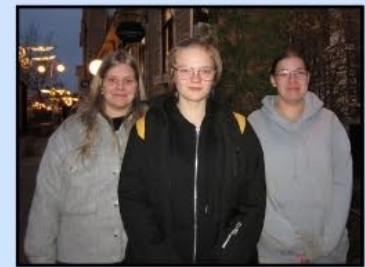

En jul utan dig är som öl utan ägg-julkortet

Vem bjuder du på jolmust i jul?

Text och foto Angelina Eklund

Isabel Larsen (vänster), 16 år, Jomala
– Min kompis.
Corinne Fredricksson, 16 år, Saltvik:
– Mig själv.
Elsa Hedborg, 17 år, Mariehamn:
– Min brorsa Adde.

William Bergvall (vänster), 14 år, Mariehamn
och **Felix Ölander**, 14 år, Mariehamn:
– Våra föräldrar.

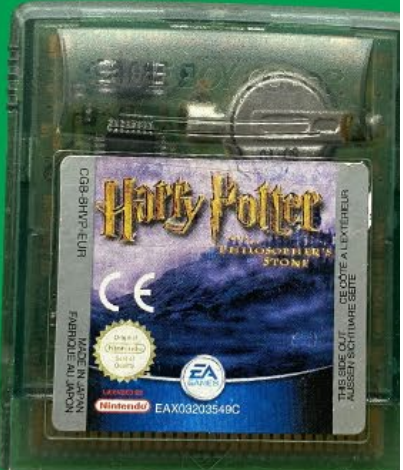
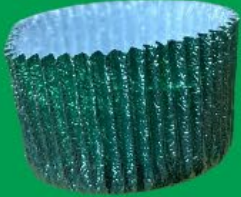
Melissa Michelsson (vänster), 11 år, Mariehamn: – Ingen speciell.
Melinda Michelsson, 11 år: – Saga.
Susanne Michelsson: – Min mamma och pappa.

Etel Berlin (vänster), 14 år, Eckerö och
Julianna Järvinen, 14 år, Jomala:
– Familjen.

Katja Leino (vänster), 52 år, Mariehamn och
Hanna Folkesson, 43 år, Mariehamn:
– Varandra.

Nästa nummer utkommer i januari.

Tills dess önskar Jålit er en
God Jul och ett Gott Nytt År.

Ni hittar oss på:

jalit.ax

[@jalittidning](https://www.instagram.com/jalittidning)

Jålit